

Universitetsbiblioteket
Brosing Box 27

L i g t a l e

o o o o

af: Gerhard Rahrb,

Sognepræst for Gravens Præstegjeld,

1809.

Af

Niels Hertzberg.

Sælges til Bødsel for en fattig Studerende. Men-
nestevennen betaler efter Godtbesindende, ellers es
Prisen & Stilling.

Bergen, 1810.

Trykt hos Dahls Enke.

Den salig Ufødtes

studerende Søn

D i e t m a r K a h r s

tilgives denne Tale.

Fattig og nu tilmed faderløs vedbliver De dog, mit unge Gen! Videnskaberens tunge Bane. Deres rene Fæder og Deres lidtil utrættelige Guld, ej allene selv at lære; men endog, efter Evne, i at lære andre, for at erhverve Dem noget, gav Dem Venner, der rakte Dem hjælpende Haand. Jeg maa navne den ypperste af disse: Deres salte Faders Ungdoms Ven, den værdige Stiftesprovst Knud Fleischer, som selv omringet af sine mange Uforsørgede, aabnede ogsaa Vennekam for Dem. See, Ungling! de allerede kjendelige Spor af den Afgødes Forsørg. — Vedbliv at forene de nævnte Dyder med den eneste Arv: inderlig Hjertets Godhed, De fik efter Deres forklarede Fæder, og styrk Dem i urokkelig Tillid til de Faderløses Fæder, og De skal fremdeles erfare Sandheden af 1 Petri 5, 7.

Allensvangs Præstegaard den 10de October 1809.

N: Hertzberg.

510579

Tit see vi med et suaves Hjerte
 Hengangae Weners Hvilested,
 Den Tanke lindrer da vor Smerte
 De Gode slumre sødt i Fred.
 Vi snart skal see de Elskede,
 Hoor Sorg til Fryd omvendes;
 Thi vi opstaae og froe indgaae
 Til Liv, som aldrig endes.

Joh: 11, 11. Vor Ven sover. Læ-
 der os først dybele lidet ved Anledningen til
 dette Jesu Udtryk, og dernest hændende vor
 Eftertanke til disse trøstende Ord: **Vor Ven
 sover.** I Bethanien, nær ved Jerusalem,
 boede en liden Familie, 2de Søstre, 1 Bro-
 der: Marta, Maria og Lazarus. I et hus-
 ligt, stille lykkeligt Liv levede de; thi de vare
 dydige og gode, og at de det vare, lære vt
 af Joh: 11, 5. Men Jesus elskede
 Marta og hendes Søster og Laza-
 rus. Naar Jesus kom i Egnen, tog han ofte ind
 til dem og opholdt sig der. Gudsfrøgt og
 Dyd varget dog ikke mod Fors og Møje,
 Eggdom

Sygdom og Død. Lazarus blev dødsfyg, strax sendte de bedrøvede Søstre Bud til Jesum, Herre! lade de ham sige, den, du elsker er syg. Udtrykket indeholder en Bævegegrund til Jesum snart at komme. Vel kjendte Marta og Maria Jesum som den, der var redebon at hjælpe saavel Fiende som Ven. Han lagte jo Malchi Døe og Simon den spedaistke Pharisæer. Men det var dem som Balsom i det saarede Hjerte, at de kunde sige: "Den, du elsker, er syg". Din Ven lider ilde. Da Budet kom til Jesum om Lazari Sygdom, siger han, B. 4: Den Sygdom er ikke til Døden; men at Guds Son skal æres ved den! Og Jesus forblev 2 Dage paa det Sted, han var, heder det. Og dog var Lazarus Jesu Ven, og Lazarus døer. Først da Lazarus havde lagt 4 Dage i Graven, kom Jesus til Marta og Maria. Heel underlig syntes denne Jesu Udsfard: Sygdommen er ej til Døden, har han sagt, og Lazarus døer. Ja, her maa det vel hede som Jesus fordom sagde til Peder: Hvad jeg nu gjør, veed du ej; men herefter skal du faae det at vide. Disciplene finge det at vide, da de siden stode som

Widner

Bidner ved Lazari Grav. O! mange mørke
 Syer fører Gud over vore Hoveder; men
 han fordeler dem, og Solen fremskinner.
 Hvormange forvirkede Knuder knyttes ej for
 os i Livet! Dog løser Gud dem. Hvor
 tunge maatte ej de 4 Dage synes for Lazari
 Søstre! Jesus kom ej, og da han kom,
 syntes det at være for silde. **Harde du**
været her, siger Maria grædende til Jesum,
da var min Broder ej død. V. 33.
 Og dog kom Jesus ej for silde. O! hvor
 mangan bitter Dril iskjænker ikke Herren!
 og naar Bægeret først er tømmet, da først
 mærkes, det var helbredende Lægedom. Hvor
 mangt dybt Saar skar ikke Gud i vort Vensel
 under Svien og Smerter lægtes det; Arret
 blev vel igjen; men i selve Arret var Læge-
 dom. O! Rigdoms Dyb paa Guds Visdom!
 hvor urandsagelige ere hans Domme og hans
 Veie usporlige! For ej aldeles at betage
 Marta og Maria alt Haab om Hjalp, havde
 Jesus sagt: **Denne Sygdom er ej til**
Døden. Og da de dog saae Lazarus død,
 maatte de blive opmærksomme paa de Jesu
 Ord: **Guds Son skal æres ved La-**
zari Død. Det ahner derfor Marta, naar
 hun siger, 22 V.: **Jeg veed, hvadsom**
helst

Helst du vil bede af Gud, vil han
 give dig. Ligefaa lader Jesus sine Dis-
 ciple vide Lazari Død under Signelse af
 Sovn. Lazarus, vor Ven, sover,
 siger han; og da Disciplene meente, staaer
 der 13de V.: at Jesus talde om den
 Iegemlige Sovn, sagde Jesus dem frit
 ud: Lazarus er død. Og nu siger han
 dem, hvorfor han ej vilde komme før efter
 Lazari Død: Jeg er glad for eders
 Skyld, at jeg ikke var der, at I
 skulde troe. Men siger han videre 15de
 V.: Lader os gaae til ham! Ja! la-
 der ogsaa os gaae med vor Estertanke til
 disse Jesu troffende Ord: Vor Ven sover.
 Brødre! her bliver i Dag en Død udbaaren;
 vort Dje blandes, vort Hjerte bærer; thi fra
 Graven opstiger kun Merke og Kjede, og
 fra den Døde, som i Graven nedsenkes,
 opstiger Forraadnelse. Hvo ere vi, som om-
 ringe vore Dødes Grave? O! selve Dødes-
 lige! "Jeg raadner i mit Støv og bli-
 ver Orme-Føde". Hvad skue vi blanda
 dem, som omringe Gravene? Snart en Ja-
 cob sullende: Her er min Rakels Grav.
 Snart en Naami hullende: Kalder mig
 alle Naami; men kalder mig Mara;

thi Herren har gjort det saare bittert
 for mig: mit Huses Styrte er fal-
 den, jeg er Enke og mine Børn ere
 faderløse. Snart see vi faderløse Børn,
 som klagende udbryde: O, vor gode Fader!
 Kold er din ledende Faderhaand, brustet er
 dit omme Faderhjerter. Gud tænke paa os
 arme Smaa, som i dit Forsyns Dje staae!
 Og snart staaer en Davids ved sin Jonathans
 Grav udbrydende: Det gjør mig ondt
 over dit Tab, min Broder! du var
 mig saa kjær! Den belliger Bens Tab,
 og Tilhørere deres Lærers Bortgang. Saa er
 det ved denne Grav: Enke, Børn, ufor-
 sørgede; dog saa vorne, at de kunde skjønde
 deres Tab, og derved føle det desto mere.
 Broder, Venner, Tilhørere omringe denne
 Grav, og i alles Dine læses denne Gravs-
 skrift: "See, hvor de elskede ham!"
 Som det hedte om Jesu ved Lazari Grav.
 Dog, Esterladtes brændende Taarer oplive ikke
 det smuldrende Støv. Graven er dev og
 stum til de Esterladtes vaandende Klage.
 Er der da intet Haab? glimter intet Lys op
 af Graven? Nej! fra den kan intet Lys
 komme; thi mørk er den. Lyslet maa komme
 her oven ned og skinne ned i Graven.

Hv-
res

ved der ingen Røst fra den? Nej! der er
 taust og stille; ikke Gjenlyd engang hvorme-
 get du end raaber. Men en venlig Stemme
 lyder ned gennem den Skye, som sover
 over din Iffe; omt og blidt hvisker den ind
 i det klemte Hjerte: **Vor Ven sover!**
 Som Foraarets rindende Soel smelter Aften-
 duggens frosne Perler og spejler sig i dem,
 saa gjenskiner Haabet i disse Ord, og spej-
 ler sig i de Taarer, der dryppe fra dit Øje.
 Det borttørre ikke gandske dine Taarer; men
 det lindrer dem. Kan du kun høre, kan du
 kun føle, hvor huld og mild hin Stemme
 lyder: **Vor Ven sover.** Det er ej
 sminket Trøst her gives; det er ej falsk Haab
 her loves; det er ingen Hiobs Trøster, her
 taler; men han, som bragte Liv og Udødelig-
 hed til Lyset. Det er vor Jesus, som taler
 her. **Vor Ven sover,** siger han om sin
 bortdøde Ven Lazarus, og strax derefter siger
 han: **Jeg gaaer hen at opvække ham
 af Sovne.** Og det er ham, som her
 taler; han, som uden Billede siger i 25de
 Vers: "Jeg er Opstandelsen og Livet,
 hvo, som troer paamig, om han end
 dør, skal han dog leve. Det var ej
 blot en Hjør Signelse i disse Jesu Ord
Vor

Vor Ven sover. Det var ej blot et Bes-
 te, naar Jesus siger: "Jeg gaaer hen at
 opvække ham af Søvn." Men saa
 staaer der i 4de Vers: De aftog **Ste-**
nen, hvor den Døde var lagt, og
 Jesus oploftede sine Øjne højt og
 sagde: **Fader!** jeg takker dig, at du
 har hørt mig, og der han dette hav-
 de sagt, raabte han med høj Røst:
Lazarus! kom her ud! — og han
 kom, staaer der, indvillet i Ligklæder-
 ne. Løser ham, sagde Jesus, og lader
 ham gaae. Jesus trøstede som Menneske,
 da han sagde: **vor Ven sover;** men han
 handlede som Gud, da den døde Lazarus kom le-
 vende frem. Saa er der Trost og Haab om U-
 dødelighed i denne skønne Lignelse: **vor Ven**
sover; thi Jesus har talet dem; han gav os
 Lignelsen. Det er ej blot Fornuftens matte
 Maaneskin, som vel kan lyse noget; men ikke
 varme; ikke blot det, som glimter her til Haab;
 men selve Lysets Slaver; han, som sagde: **Jeg**
er Verdens Lys, Joh: 9de, og var det;
 Han, som bad: **Bliv Lys,** og det blev;
 Han, som engang skal byde det andet store **bliv!**
 og alle, alle Døde vaagne; Han trøster her med
 Frelser, Stemme: **Vor Ven sover!** **So-**
ver

ver han, Herre! sagde Jesu Disciple 1210
 B., saa bliver det bedre med ham.
 Disciplene forstode Jesu Ord, egentlig om den
 legemlige Sønn, og det var altid et godt Tegn til
 Bedring, naar den Syge fik rolig Sønn. Blandte
 de flere Signesser og Billeder, som Guds Ord
 bruger at formilde Dødens Ulyselighed for os Men-
 nesker, vi, som leve i Sandsernes Land, er det
 vel neppe nogen Signesse mere passende og trøstende,
 end naar Døden lignes ved Sønnen; thi dette
 Ord indbefatter: Stilhed, No, Hvile, Be-
 dring og Opstandelse. Hvilken velsignet Guds
 Gave er dog ikke Sønnen! Hvo skjønnede nok
 paa den! Lad Arbejde, eller Smerte, eller
 Sorg og Angest give dig flere Raagenætter, faae
 saa een Nats rolig Sønn, og vogn forfrisket,
 takker du da ej Herren, fordi han er god, nu,
 saa er du, Menneſke! et unælende Dyr, der
 tog Gaven og glemte Giveren. Hvo føler bedre
 Sønnens Gave, end den modige Vandrer, eller
 den i sit Kald flittige Arbejder, som har baaret
 Dagens Bredde og Hede! Hvor er ham Søn-
 nen sød! Og hvorfor sød? Jo, den er Arbejds-
 løns; derfor lignes Døden ved Sønnen. Og saa
 staar skrevet Mat: 14: Salige ere de Dø-
 de, som døe i Herren; thi Nanden si-
 ger, de hvile af deres Arbejde og de-
 res

res Gjerninger følgemed dem. Vor
 Ven sover, siger Jærlseren. Han har gjort
 Døden til en Guds Gave, til en Gavn, hvoraf
 en sand Christen oppaagner til en salig Morgen.
 Døden var ellers SINDENS SOLT; men GUDS
 Naades Gave er et evigt LIV i Christo Jesu
 vor Herre. Rom: 6. Vor Ven sover! Det
 minder os om at være tys og stille og rolige. Alarra
 og Strig passe sig ej ved den Sovendes Leje. —
 Lad stille Taarer rinde hos din paa Dødslejet so-
 vende Ven, ikke Fortvivlelsens vilde Skrig, ikke
 Mishaabs dyriske Hylen. Lad Hædninger, som
 intet Haab i Jesu Christo have, henfordes og
 med Jammers Naab al deres Fryd begrave. Din
 Ven sover jo! Du vækker vel ikke ham; men
 væk ikke Bantro og Utaal i dit eget Hjerte!
 Græd kun! Taarer løtte et klemt Breyt. Omheds
 Taarer ere skjonne. Jesus selv græd, staaer
 der, 35 V., ved Lazari Grav. Omme milde
 Jesu! du gif hen at oppakke din døde Ven, og du
 oppakte ham, og dog græd du ved hans Grav. O!
 velsignet være du for disse dine Taarer! de hjemle
 os Ket at begræde vore hensovede Venner, og
 vore Taarer helliges ved Dine, naar vi kun græ-
 de Bemods, Langsels og Taknemmeligheds
 Taarer, ikke Mishaabs bittere Graad; trostende
 os: vor Ven sover kun, han har Roe og
 Hvile

Hvile. Ja! Sønnen giver Roe "fra Dagens Strid og Møje, fra vilde Lysters Krig"; men man vaagner af den legemlige Søvn til en ny Dag, og med denne Dag ny Strid, ny Møje; thi enhver Dag har jo sin Plage. Den sidste Søvn: Dødens, kun den giver sand Roe og Hvile for den redelig Arbejdende. Kun der, siger Hiob 2det Cap.: "der have de Onde afsladet at gjøre Fortræd, der hvile de Kraftesløse; der have Fangerne Roe; der høres ej Trængendes Røst, der er liden og stor fri for sin Herre. Der er man fri fra stumme og gnavende Sorger. Men ogsaa denne Søvn skal engang afbrydes; ogsaa af denne Søvn skal du engang vækkes; thi "den Time kommer, at de Døde, som ere i Gravene, skulle høre Guds Søns Røst, og de skulle gaae frem de, som have gjort godt til Livets Opstandelse; men de, som have gjort ondt, til Dommens Opstandelse, Joh. 5. Til denne Morgen er vor Ven indsovet; til denne Morgen skal du og jeg indsove, og da — da skal Bederqvægelsen komme for den Dydige; thi rolig Søvn lover jo Bederqvægelse. Men den Bederqvægelse kan ingen Dødelig beskrive; den Gøel, som da oprinder, kan ingen Dødelig male.

male. Gud selv er Solen, staaer der
 Nab: 21. Den Fred kan ingen Dødelig føle her
 i Krigernes Land; thi det er Guds Fred, og
 Guds Fred overgaaer al Forstand
 staaer der. Og intet Øje har seet og intet
 Øre har hørt og det er ej opkommet
 i noget Menneſtes Hjerte hvad Gud
 har beredt dem, som ham elſke. 1ste
 Cor: 2. Det er Bederqvægelsen efter den lange
 Søvn. Sønnen fornøyer Kræfterne. Døds-
 sønnen ſkal fornøye Kræfterne til Aandernes Selſkab.
 "Der ſaaes i Skrøbelighed, der op-
 ſtaaes i Kraft; der ſaaes i Dancere,
 der opſtaaes i Herlighed; der ſaaes
 et jordift Legeme, der opſtaaes et
 aandeligt. Saaledes er de Dødes Opſtan-
 delse ſiger Paulus 1 Cor: 15. Opſtandelse!
 ja, naar Natten er forgangen og Sønnen med
 den, ſaa ſtaaer vi op til en ny Dag. — Dødsføv-
 nen ſtunde vi alle til; dens Nat ſkal engang over-
 falde os alle; Dødsengelen lukke dine og mine
 Dine; men Overengelens Roſt vække dig og mig.
 Jeg taler til Chriſtine, og ved en Chriſtens Grav,
 ſom lærde, levede og døde i Jeſu Chriſti Tro.
 Lader os troſte hverandre med diſſe
 Ord, ſiger Paulus 1 Theſ: 4. Vi foel-
 de nu denne vor Døds Hytte, hvori et Døds-
 hjerte

Hjerter boede. Hjertet brast, Manden blid og
 sm og god forlod den Bolig, som nu maa vende
 tilbage til sin Moders Skjed. Hatten nedgraves
 i sorten Muld; men vor Vens Minde er nedgra-
 vet i vort Hjerter. Man glemmer ej saa snart
 de Gode. Menighed! Du tabte en Lærer, som
 lærte Guds Vej rettelig. Hoor mangen Guds
 Ords Formaning, Raad og Trost gav han dig
 ikke saa dette Sted og i dette Guds Hus. Vel
 for dig, om du aabnede Hjerter som Ørens Thi
 salige erede, som høre Guds Ord og
 bevare det. Og sande han end den Guds Ords
 Gød, han saæde, her og her at nedtrædes, vis-
 ne, doe; ja! hans Udvarstler kun at være som
 Vand paa Steen: ol saa havde han ogsaa den salige
 Glæde at see dem, som annammede Ordet med
 Glæde og bare dets Frugter. I Brodre og
 Søstrel som det gjorde, I sagne vist hans Stovs
 I sørge ved hans Død som Børn ved deres Fa-
 ders Grav. Thi norske Bønde gjorde hidtil sin
 Lærer den Ære: at kalde ham med det skjonne
 Navn: Fader. O! maatte vi Lærere aldrig glem-
 me at fortjene denne over alle Ærens Navne op-
 højede Benævnelse! Ja, sm og kjerlig var
 hans Wandel blande Eder. Hans Hjerter brændte
 for det som var ret og godt og kristeligt. Der
 var ej Svig i hans Sjel, og ej Egenlyste i hans
 Hjerter

Hjerte, derfor vandt han de Godes Afgjælse; men ingen Penge. Nej! han bøjede ikke Kne for denne Verdens Afgud, og han vilde ingen fordel. "Dømmer ikke for Tiden" siger Herrens Ord. Enke! Børn! al! endnu rinder Blodet for stridt af Eders dybe Wunde! Gaaret er for friskt, Menneſſehaand kan ej standse de hyppige Draaber; thi de flyde fra Eders Hjerter. Vi kunne kun blande vore Taarer med Eders; aftørre dem kunne vi ej. Men Han, som har ſagt: "Jeg er Enkens Dømmer og de Faderløſes Fader", Han lever jo endnu; Han kommer os ihu; vi ſkal ej klage.

Brødre! Venner! vi savne en vennelig Broder; ædelt og varmt var hans Hjerte, venlig og godmodig hans Omgang, trofast i Vord og Daad. O! min Ungdoms Ven! min Mandoms hulde Nabo! Du er ikke mere! Dog, Ven! Du ſover kun. Snart maaffee henſove ogſaa vi:

Skal Døden Venner fra os tage,
 Engang dog ſamles vi med dem,
 Og hiſt, hvor Livet evigt er,
 Ej Ven fra Ven adſkilles meer, Amen.

